

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Рішення вченої ради Сумського державного університету з питання:
«Стан та завдання щодо поширення міжнародної діяльності університету в цілому, зокрема діяльності з навчання іноземних студентів та з організації академічної мобільності осіб, що навчаються та співробітників СумДУ»

Розглянувши питання «Стан та завдання щодо поширення міжнародної діяльності університету в цілому, зокрема діяльності з навчання іноземних студентів та з організації академічної мобільності осіб, що навчаються та співробітників СумДУ» вчена рада зазначає, що за останні роки Сумський державний університет значно збільшив обсяги міжнародної діяльності за рахунок розвитку співробітництва із зарубіжними університетами, асоціаціями та фондами, активної участі у міжнародних грантових програмах, роботі в рамках спільних наукових та освітніх проєктів, сприяння академічній мобільності, навчання іноземних громадян, а також розширення представництва у міжнародному освітньому просторі. Це підтверджується позиціями у світових рейтингах, участю у найбільш масштабних грантових програмах, розвитком партнерства з провідними вишами світу тощо.

Сумський державний університет є членом 22 найбільш авторитетних освітніх асоціацій та має 210 формалізованих партнерств у 43 країнах світу. У Сумському державному університеті навчається близько 1290 іноземних студентів із 45 країн світу.

Міжнародна діяльність не є відокремленим напрямком, це - комплексна, багатопланова діяльність, яка спрямована на розбудову університету як вищого навчального закладу європейського зразка і охоплює всі напрямки його роботи:

- якісний освітній компонент у відповідності до європейських принципів та стандартів;
- ефективна наукова робота та міжнародне визнання наукових досягнень;
- активна участь у міжнародних програмах та ініціативах з реформування системи вищої освіти, розвитку інтеграційних зв'язків з підприємництвом, посилення ролі університету в суспільстві;
- участь у міжнародних рейтингових оцінюваннях, позиціонування та рекламування університету за кордоном;
- інтернаціоналізація основних напрямків діяльності та створення багатомовного, міжкультурного середовища тощо.

Шляхами досягнення вищезазначеного є:

- модернізація навчальної діяльності (міжнародне визнання, сертифікація та акредитація освітніх програм, сучасні методики та матеріали, англomовні програми, потужний електронний ресурс тощо);
- участь у діяльності міжнародних організацій;
- виконання міжнародних грантових програм і проєктів;
- реалізація сумісних науково-дослідницьких проєктів, публікація наукових праць у високорейтингових виданнях;
- розвиток академічної мобільності;
- навчання іноземних громадян в СумДУ, залучення іноземних викладачів і науковців;
- створення якісних умов для життя та дозвілля студентів, спортивного та культурного середовища;
- представництво у міжнародному науково-освітньому просторі.

Одним із стратегічних завдань університету, визначеним у «Концептуальних засадах діяльності Сумського державного університету, стратегії розвитку на 2010-2020 роки, заходах реалізації та прогнозних показниках», є забезпечення успішності університету у міжнародних рейтингах. Участь у міжнародних рейтингах, опитуваннях, незалежних аудитах діяльності університету, процедурах бенчмаркінгу тощо входить до основних процедур «Системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Сумського державного університету».

Незважаючи на те, що університет в цілому представлений у переважній більшості міжнародних рейтингів, каталогів та баз даних, стан представленості інститутів (факультетів) в галузевих міжнародних рейтингах залишається недостатнім. Необхідним є посилення роботи за

цим напрямом, особливо з огляду на те, що галузеві рейтинги все частіше використовуються студентами, науковцями, грантодавцями та іншими стейкхолдерами при виборі університету, а у подальшому стануть навіть більш затребуваними, ніж загальноуніверситетські рейтинги. Також за останні роки майже не змінилася кількість академічних та неакадемічних експертів, критично мала кількість експертів фактично приймає участь в опитуваннях рейтингових агентств: QS, THE, Clarivate Analytics (Thomson Reuters).

Збільшуються масштаби грантової діяльності СумДУ: близько 200 грантів (на загальноуніверситетському рівні – освітнього та наукового спрямування) виконуються в університеті із залученням фінансування понад 100 організацій-грантодавців, у тому числі в рамках масштабних міжнародних грантових програм та проектів Європейського Союзу (Tempus, Erasmus Mundus, Erasmus+), програм ООН, USAID, ДААД, Британської Ради, міжурядових дослідницьких проектів, грантів приватних фондів та організацій.

Університет має певні здобутки щодо участі у програмах міжнародної академічної мобільності:

- постійно зростає загальна кількість здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр» та «магістр», які беруть участь у програмах міжнародної академічної мобільності: 2002 рік – 57 осіб; 2013 – 96; 2014 – 114; 2015 – 124; 2016 – 132;
- на 44 % у порівнянні з 2015 роком (2015 р. – 34 особи; 2016 – 49) збільшилась кількість студентів, які беруть участь міжнародних довгострокових програмах навчання (за програмами включеного семестру, паралельного навчання, подвійних дипломів);
- більше ніж 2 рази у порівнянні з 2015 роком (2015 рік – 11 осіб, 2016 – 23 особи) збільшилась кількість співробітників університету, які здійснювали викладацьку роботу за кордоном;
- у порівнянні з 2015 роком збільшилась кількість іноземців, які здійснювали викладацьку роботу у СумДУ (2015 р. – 18 осіб; 2016 – 22).

В той же час, певні кількісні показники свідчать про сповільнення темпів міжнародної мобільності:

- за останні три роки лише в ННІ ФЕМ та на факультеті ІФСК збільшення кількості учасників програм академічної мобільності має стабільно позитивну динаміку (ННІ ФЕМ: 2014 – 32; 2015 – 32; 2016 – 33; ІФСК: 2014 – 21; 2015 – 42; 2016 – 51);
- програми довгострокового навчання реалізуються переважно ННІ ФЕМ (в 2016 році: ННІ ФЕМ – 27 осіб; університет – 49 осіб), а на факультеті ІФСК – програми стажування та практики (96 % студентів-учасників у 2016 році);
- у 2016 році відбулося зменшення кількості студентів, які проходили практику або стажування за кордоном (2015 р. – 80 осіб; 2016 – 71).
- залишається на сталому рівні показник навчання та стажування іноземних громадян на базі СумДУ (2015 р. – 6 осіб; 2016 – 6).

Активна міжнародна співпраця є запорукою зростання наукового потенціалу університету. У 2016 році до 50% зросла кількість міжнародних договорів на розробку і виготовлення науково-технічної продукції та проведення досліджень (у тому числі до 9 міжнародних наукових грантів замість 6 у 2015 р.). Об'єм фінансування склав: міжнародні договори (контракти) – 1228 тис. грн., міжнародні наукові гранти – 1289 тис. грн.

Вперше було укладено ексклюзивну дилерську угоду з іноземною компанією («CS TECHNOLOGY», м. Палгхар, Республіка Індія) на виготовлення та продаж вібраційних грануляторів розробки ЛГМО і кафедри ПОХНВ СумДУ на території країн азійсько-тихоокеанського регіону, проведено переговори із фахівцями Головного управління озброєнь та військової техніки армії КНР та Китайського інституту ядерної енергетики (м. Ченду, КНР), Нанкінського інституту електронних технологій (м. Нанкін, КНР) тощо.

Для вирішення завдань розвитку міжнародного співробітництва в університеті впроваджено управлінську структуру: у кожному інституті та факультеті введено посади заступників керівників з міжнародної діяльності, на кафедрах призначено відповідальних за міжнародне співробітництво, загальну координацію здійснює відділ міжнародних зв'язків (ВМЗ), з питань навчання іноземних громадян – департамент міжнародної освіти (ДМО). Для забезпечення процесів інтернаціоналізації окремих напрямків освітньої та наукової діяльності створені група організацій міжнародного академічного співробітництва (ГМАС) в організаційно-методичному управлінні та група організації грантової діяльності наукового спрямування в ЦНТЕІ. На постійній основі вдосконалюється відповідна нормативна база, яка, передусім, спрямована на стимулювання

розвитку основних напрямків міжнародної діяльності (наприклад Положення про стимулювання розвитку грантової роботи, наказ щодо мотивації організаційної роботи з міжнародної діяльності, наказ про преміювання за особистий внесок в покращення показників міжнародної діяльності тощо).

У той же час існує низка питань, що потребують вирішення:

- ефективність використання угод про міжнародне співробітництво не перевищує 50%;
- існує необхідність використовувати можливості індивідуальних грантів для участі у більш масштабних міжнародних програмах, розширювати тематику запитів на гранти за рахунок міждисциплінарності, більш повного використання наукового потенціалу університету, збільшення кількості договорів на науково-технічну продукцію, дослідницьких проектів;
- необхідно посилити роботу щодо залучення осіб, що навчаються, наукових та науково-педагогічних працівників до програм, які підтримують академічну мобільність – Erasmus+, ДААД, програма ім. Фулбрайта та інші;
- потребують покращення умови для навчання та перебування іноземних громадян у СумДУ (англомовні програми, електронні засоби навчання, відповідні умови проживання, дозвілля тощо);
- необхідні системні заходи щодо збільшення кількості іноземних громадян, що навчаються за заочною (дистанційною) формою навчання, в аспірантурі, докторантурі, розширити географію країн, з яких навчаються іноземні студенти, в першу чергу, за рахунок країн, які є учасниками Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD);
- існує необхідність підвищувати якість інформаційно-рекламних матеріалів, англomовного веб-представництва, розміщення інформації про СумДУ на зовнішніх сайтах партнерів, освітніх порталах, сайтах програм та проектів.

Враховуючи вищевикладене та з метою реалізації системного підходу в широкомасштабній міжнародній та зовнішньоекономічній діяльності, яка спрямована на розбудову Сумського державного університету як вищого навчального закладу європейського зразка

Вчена рада постановляє:

1. Забезпечувати розвиток міжнародних партнерств шляхом:
 - співробітництва із дипломатичними представництвами іноземних країн (США, Німеччина, Франція, Словаччина, Польща та ін.) та дипломатичними місіями України за кордоном;
 - залучення до нових видів співробітництва, що реалізуються в рамках Консорціуму українських та Варшавського університету, в Консорціумі проекту "Студії з європейської інтеграції: досконала співпраця та успішне сусідство/EURCOOP";
 - діяльності на базі СумДУ культурних, спортивних осередків та центрів співробітництва з Німеччиною, Францією, Польщею, арабськими країнами тощо.

Термін виконання: червень 2018 р.

Відповідальні: проректори з НПП Любчак В.О., Король О.В., Брижатиий О.В., керівник ВМЗ Кириченко К.І.

2. З метою вдосконалення «Системи підвищення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти СумДУ», формування внутрішніх механізмів підготовки до незалежної зовнішньої, в тому числі міжнародної, акредитації освітніх програм, на основі розповсюдження практичного досвіду, здобутого в рамках реалізації грантових проектів TEMPUS ALIGN «Досягнення та регулювання балансу між освітніми програмами та рамками кваліфікацій» та Erasmus + QUAERE «Система забезпечення якості освіти в Україні: розвиток на основі Європейських стандартів та рекомендацій» провести самооцінку освітніх програм за освітнім ступенем «магістр».

Термін виконання: 31.12.2017 р.

Відповідальні: перший проректор В. Д. Карпуша; начальник організаційно-методичного управління В. Б. Юскаєв; керівник бюро із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти О. В. Люта; директори інститутів (декани факультетів), завідувачі випускових кафедр.

3. Забезпечити розвиток грантової діяльності шляхом:

- вдосконалення системи координації та організаційного забезпечення виконання грантових проектів (передусім кадрове забезпечення у відповідних службах та вдосконалення нормативної бази), залучення усіх кафедр СумДУ до грантової діяльності;
- поглиблення участі університету у масштабних грантових програмах: ERASMUS+, HORIZON 2020, грантах Британської Ради, Німецької служби академічних обмінів ДААД тощо. Вхідження до нових консорціумів та партнерств, підготовка проектних заявок;
- підготовки та впровадження комплексу заходів для забезпечення участі університету в основних наукових грантових програмах (Горизонт-2020, міждержавні дослідницькі проекти тощо), збільшення обсягів господарчих договорів з іноземними партнерами та виконання індивідуальних грантів науковцями СумДУ.

Термін виконання : квітень 2018 р.

Відповідальні: проректори Любчак В.О., Черноус А.М., директори інститутів, декани факультетів.

4. Директорам інститутів, деканам факультетів активізувати роботу щодо подальшого розвитку міжнародної академічної мобільності шляхом:
 - активного пошуку потенційних вищих навчальних закладів-партнерів та інтернаціоналізації освітніх програм;
 - вдосконалення механізмів їх організаційного супроводження співробітниками деканатів/випускаючих кафедр;
 - вдосконалення внутрішніх механізмів визнання та трансферу кредитів за програмами академічної мобільності;
 - залучення іноземних викладачів та фахівців до викладання та наукової роботи на базі СумДУ;
 - створення та регулярного оновлення відповідного контенту на сайті інституту (факультету), що має містити актуальну інформацію про наявні програми академічної мобільності;
 - залучення органів студентського самоврядування з метою поширення досвіду учасників програм міжнародної академічної мобільності і популяризації програм серед студентів та аспірантів.

5. Підготувати відповідні нормативні документи, підписати угоди щодо впровадження нових програм подвійного диплому з Університетом Кобленц-Ландау (Німеччина) та Університетом ВСБ в Познані (Польща), удосконалити механізми впровадження існуючих програм подвійного диплому з Люблінською Політехнікою, Університетом м. Бельська-Бяла (Польща).

Термін виконання: 30. 10.2017р.

Відповідальні: директор ННІ ФЕМ, декани факультетів ЕЛІТ, ТЕСЕТ.

6. Начальнику навчального відділу з практики та інтеграційних зв'язків з замовниками кадрів Лук'янихіну В.О. спільно з інститутами (факультетами) налагодити роботу з організації практики за кордоном та на підприємствах іноземних фірм в Україні шляхом:
 - подальшого поглиблення співробітництва з SITA Starol Sp. z o.o., Skoda Transportation, AIUT Sp. z o.o., Євромед та ін.;
 - запровадження системи обліку випускників СумДУ, котрі працевлаштовані за кордоном або в представництвах іноземних фірм в Україні та запропонувати механізм налагодження співпраці з ними;
 - поширення програм тимчасового працевлаштування студентів на підприємствах за умови відповідності профілю діяльності цих підприємств освітній програмі, за якою студент навчається в університеті.

7. З метою збільшення контингенту студентів з англійською мовою навчання директорам інститутів (деканам факультетів) організувати роботу на виконання рішення Ради із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти від 15 грудня 2016 року з

питання: «Про якість викладання дисциплін англійською мовою». Пріоритетними вважати завдання щодо:

- подальшого збільшення контингенту іноземних студентів, насамперед за рахунок розширення переліку спеціальностей (спеціалізацій (програм)) їх підготовки та зростання контингенту осіб, які навчаються за немедичними спеціальностями;
- поширення проектів англійськомовних освітніх програм на зразок проекту англійськомовного дистанційного навчання (Шрі-Ланка, Туреччина);
- продовження практики формування змішаних навчальних груп українських та іноземних студентів;
- вдосконалення структури інформаційного контенту сайту інституту (факультету) орієнтованого на іноземних студентів з провідних країн світу з врахуванням законодавчих вимог та Стандартів і рекомендацій забезпечення якості у Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) з оприлюдненням детальної інформації про освітні програми із зазначенням опису цілей навчання, переліку освітніх компонентів та їх обсягу, очікуваних програмних результатів навчання тощо.

8. Враховуючи введення в дію МОН України нового переліку спеціальностей (Перелік 2015 року), департаменту міжнародної освіти вивчити та надати пропозиції, а директорам інститутів (деканам факультетів) в термін до 01.10.2017 розробити та надати ректорату пропозиції щодо переліку спеціальностей (спеціалізацій (програм)) з англійською мовою навчання, передбачивши при цьому суттєве збільшення їх кількості, насамперед за освітнім ступенем «магістр».

Відповідальні: перший проректор Карпуша В.Д., керівник ДМО Божко М.О., директори інститутів, декани факультетів.

9. Основними завданнями при організації роботи щодо залучення іноземних громадян на навчання до СумДУ визначити:

- збільшення контингенту іноземних студентів денної форми навчання, насамперед за рахунок зростання контингенту осіб, які навчаються за немедичними спеціальностями;
- збільшення контингенту іноземних студентів заочної (дистанційної) форми навчання, в тому числі, за рахунок впровадження з вересня 2017 року англійськомовного навчання за дистанційною формою навчання за наступними спеціальностями: «Право», «Менеджмент», «Комп'ютерні науки»;
- збільшення кількості іноземних громадян – аспірантів, докторантів, стажистів;
- збільшення кількості країн, з яких навчаються іноземні громадяни в СумДУ, насамперед за рахунок країн Європи та Америки.

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: перший проректор Карпуша В.Д., керівник ДМО Божко М.О.

10. Підвищити якість та масштаби представлення університету в інтернет-просторі:

- розширити контент багатомовного веб-сайту СумДУ шляхом збільшення кількості статей англійською і німецькою мовами, покращити якість іншомовних веб-представників інститутів/факультетів та кафедр з точки зору очікувань зовнішніх стейкхолдерів, розширити спектр мов (польська, французька, китайська та інші) для представлення скорочених версій/візитівок структурних підрозділів.

Термін виконання: лютий 2018 р.

Відповідальні: керівник ВМЗ Кириченко К.І., директори інститутів, декани факультетів.

- розробити сучасний цільовий інформаційний матеріал англійською мовою щодо напрямів наукової та освітньої діяльності структурних підрозділів університету у відповідності до міжнародних вимог та пріоритетів, формуванню та накопиченню презентаційних матеріалів, проектних ідей тощо.

Термін виконання: лютий 2018 р.

Відповідальні: керівник ВІРД Пікулицька О.В.

11. Директору Медичного інституту, декану факультету ІФСК разом із начальником ЦБВМ Фільченком Д.В. до 01.09.2017 р. проаналізувати доцільність та у разі погодження, організувати участь у рейтингах U-Multirank 2018 у відповідних галузях знань.
12. Директорам інститутів, деканам факультетів до 01 листопада 2017 р. переглянути перелік відповідальних за ведення бази експертів, підвищити ефективність занесення в бази нових експертів, а також забезпечити інформаційно-роз'яснювальні заходи серед експертів щодо важливості їхньої участі в опитуваннях від провідних рейтингових агентств.

Схвалено вченою радою СумДУ.
Протокол №11 від 15 червня 2017 р.

Голова вченої ради

А.В. Васильєв

Секретар

А.І. Рубан